

אלא את דמיו, (15) אבל גופו אינו קדוש.

לט-א א. המעריך אדם להקדש, שאמר: "ערכו של אדם זה עלי", הרי הוא נותן להקדש את ערכו. אך אין משערים את ערכו כפי שהוא נמכר בשוק, אלא כפי השיעור של ערך שקצבה התורה בפרשת בחוקותי, והערך חלוק לפי שנותיו של הנערך, ולפי מינו, אם זכר ואם נקיבה.

ב. לא קצבה התורה "ערך" לפחות מבן חודש. ומן הדין האומר על פחות מבן חודש "ערכו עלי", אינו נותן כלום להקדש.

ג. מי שהתחייב להקדש דמי אדם [ולא ערכו], כגון שאמר "דמיו עלי", הרי הוא נותן להקדש כפי ערכו שהוא נמכר בשוק. ואפילו היה פחות מבן חודש, נותן הנודר את דמיו להקדש כפי השווי שהוא ראוי להמכר בשוק.

ד. נחלקו רבי מאיר וחכמים במי שאמר על פחות מבן חודש "ערכו עלי". לדעת חכמים אין הוא משלם להקדש כלום, ואילו רבי מאיר סובר "אין אדם מוציא דבריו [שנדר להקדש] לבטלה", וכשאמר "ערכו עלי", היות והוא יודע שאין "ערך" בתורה לפחות מבן חודש, הוא לא נתכוין אלא לומר "דמיו עלי", והוא צריך לשלם להקדש כפי דמיו שהוא נמכר בשוק.

ומשנינן: **הא מני** — ברייתא זו — בשיטת

רבי מאיר היא, דאמר: **אין אדם מוציא דבריו לבטלה**. ואף כאן, היות ואדם יודע שאין עבד ראוי להקרבה ולא לבנין, הרי לשון "הקדש" שאמר, ודאי גמר בדעתו להקדיש בכך את דמיו, וכוונתו לומר "דמי עלי".

ומסייעת הגמרא פירוש זה: **הכי נמי מסתברא** — שברייתא זו כרבי מאיר היא — **מדקתני סיפא של ברייתא זו**:

וכן הוא, האדון שהקדיש את עצמו, הרי הוא עושה, ואוכל. שאין מעשה ידיו קדושים, משום שלא הקדיש אלא דמיו.

אי אמרת בשלמא רבי מאיר היא ברייתא זו, שפיר ניחא אף הסיפא, שהרי אין הבדל בין אם הקדיש את עבדו לבין אם הקדיש את גופו עצמו, כי "אין אדם מוציא דבריו לבטלה", וודאי נתכוין להתחייב את דמיו להקדש.

אלא אי אמרת רבנן היא, וטעם הרישא הוא משום שכל המקדיש בסתם דבר שאינו ראוי להיות קדוש לגופו, הקדישו להיות קדוש לדמיו, שיימכר ויפלו דמיו להקדש.

הרי **בשלמא** המקדיש עבדו, שפיר יש לפרש שהקדישו לדמיו להימכר, ומשום שהעבד **לדמי קאי** [למכירה וקבלת דמים הוא עומד], ויש לומר שלכך נתכוין.

הקדש לדמיו והוי כקרקע ובהמה טמאה", ולפי זה צריך ביאור, למה לא נאסרים מעשי ידיו.

וב"חידושים מכתב יד" פירש, דאמדינן לדעתו שלא הקדיש אלא את מותר מעשה ידיו

15. ומכאן נראה לכאורה כדברי התוספות, שאינו מקדיש את גוף העבד, אלא רק את דמיו לכשימכר, ואין גופו נאסר בהנאה. ויעויין ברמב"ן שעמד בזה.

אלא שרש"י כתב כאן להדיא, "הרי הוא

אלא איהו [הוא עצמו שהקדיש את עצמו, כמבואר בסיפא] האם להמי קאי [האם למכירה וקבלת דמים הוא עומד]? והרי "אין דמים לבן חורין".

אלא ודאי רבי מאיר היא, והטעם הוא משום ש"אין אדם מוציא דבריו לבטלה", ואנו אומרים שלא היתה כוונתו להקדיש את העבד עצמו ואפילו לא לדמיו, וכל כוונתו היתה להתחייב להקדש את דמיו כפי שהוא שוה בשוק.

ודנה הגמרא:

לימא — דין מקדיש עבדו — כתנאי [תנאים נחלקו במחלוקת זו]:

דתנאי: המקדיש את עבדו, אין מועלין בו, אינו מתחייב חומש ואשם אם נהנה מן ההקדש.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: מועלין בשערו⁽¹⁾ של העבד.

מאי לאו, בהא קמיפלגי [האם לא בכך נחלקו]:

דמר — רבן שמעון בן גמליאל — סבר: העבד קדוש לדמיו, ולכן מועלין בשערו.

ומר — תנא קמא — סבר: לא קדוש הוא, ולכן אין מועלין בו.

ודחינן: ותסברא, לסברתך יקשה האי לישנא "מועלין בו" ו"אין מועלין בו" שנקט התנא!

שהרי משמעותה, שלדעת כולם העבד קדוש, ולא נחלקו אלא לענין מעילה.

ואילו לדבריך, שנחלקו בגוף הקדושה, האם היא חלה בגופו של העבד, האי, הרי "קדוש" ו"אין קדוש", מיבעי ליה לתנא קמא ולרבן שמעון בן גמליאל לומר!

אלא בהכרח, דכולי עלמא סוברים שהעבד קדוש לימכר לדמיו. והכא בהא קמיפלגי:

דמר — תנא קמא — סבר: עבדא כמקרקעי דמי, משום שהוקשו העבדים לקרקעות, במאמר הכתוב "והתנחלתם אותם [את העבדים] לבניכם אחריכם לרשת אחרזה".

וכשם שאין בקרקע של הקדש דין מעילה,⁽²⁾ כך אין מעילה בעבדים.

ומר — רבן שמעון בן גמליאל — סבר: עבדא כמטלטלי דמי, ויש בו דין מעילה.

ופרכינן: אי הכי, אדמיפלגי — עד שנחלקו תנא קמא ורבן שמעון בן גמליאל — בשערו, וכמו שאמר רבן שמעון בן גמליאל: "מועלין בשערו" —

מעבר למה שנצרך לו למחייתו, כדי שלא ימות העבד ברעב, ולתועלת ההקדש הוא.

מיהו, אם יקדיש בפירוש את כל קנין הממון שיש לו בעבד, יהיה הדבר תלוי בפלוגתא, באם יכול הרב לומר לעבד "עשה עמי ואני זנך"; ויעויין לעיל יב ב.

1. בהמשך הגמרא מתבאר למה נקט "שערו" דוקא.

2. ומשום דגמרינן גזירה שוה "חטא חטא" מתרומה: מה תרומה אינה אלא בתלוש — שהרי אין תורמין פירות המחוברים לקרקע — אף מעילה אינה אלא בתלוש.

ליפלאגו [יחלקן] האם מועלין בעבד גופו, כשמשמשים בו! (3)?

אלא, מכח קושיא זו, מפרשת הגמרא את מחלוקתם באופן אחר, ולדעת כולם העבד קדוש, ודלא כרב:

דכולי עלמא — בין תנא קמא ובין רבן שמעון בן גמליאל — מודו, כי **עבדא כמקרקעי דמי**, ולכן בגופו לכולי עלמא אין מעילה.

והכא בשערו של העבד **העומד ליגזו**, **קמיפלאגי**, אם מועלין בו.

מר — רבן שמעון בן גמליאל — **סבר**: שער העומד ליגזו **כגזוז דמי**! וכבר אינו נחשב כמחובר לגוף העבד, אלא כמטלטלי הוא, ולכן מועלין בו.

ומר — תנא קמא — **סבר**: שער העומד ליגזו **לאו כגזוז דמי**, וכגופו של עבד הוא, ודינו כדין קרקע, שאין מועלין בו.

לימא הני תנאי דברייתא זו החולקים בשער העומד ליגזו, **כהני תנאי** שנחלקו במשנה בשבועות בנידון דומה.

קיימא לן: המודה במקצת הטענה, ישבע שאינו חייב יותר מאשר הודה. אך אין נשבעין כשהיתה התביעה על קרקעות, בין שהיתה ההודאה בקרקעות, ובין שהיתה

הכפירה בקרקעות, וכל שכן כשהיו שתיהן על קרקעות.

דתנן במסכת שבועות [מב ב]: **רבי מאיר אומר: יש דברים שהם כקרקע** [בקרקע, (4) מחוברים הם לקרקע], **ואינן כקרקע! ואין חכמים מודים לו** בדבר זה.

כיצד? — התובע את חברו ואומר לו: **עשר גפנים טעונות ענבים מסרתי לך** לשמור בקרקעי, כדי שתשמור עליהן, והרי עכשיו הענבים אינם, ושלם לי את דמיהם!

והלה [השומר] **אומר לו**: הגפנים שמסרת לי **אינן אלא חמש!** והרי הוא מודה במקצת הטענה, כי מודה הוא בחמש, וכופר בחיוב חמש הגפנים הנוספות.

רבי מאיר מחייב אותו שבועת מודה במקצת, ומשום שאין דין הענבים כדין קרקע, שאין נשבעים עליה, אלא דין הענבים הוא כמטלטלים, אפילו בעודם מחוברים לגפנים.

וחכמים אומרים: פטור הוא משבועה, משום שכל המחובר לקרקע, הרי הוא כקרקע, שאין נשבעין עליה.

ואמר רבי יוסי בר הנינא:

ענבים העומדות ליבצר איכא בינייהו, ובהכי פליגי:

דמי", ועל דרך שמבארת הגמרא בהמשך; אבל אם מחלוקתם היא בדין "עבדא כמקרקעי או כמטלטלי", כי אז היה להם לחלוק בגוף העבד.

4. כן היא הגירסא במשנה בשבועות.

3. פירושו: הניחא אם נחלקו אם יש קדושה בעבד, כי אז ניחא שנחלקו בשערו לבד, ומשום שלכולי עלמא "עבדא כמקרקעי דמי" ואין מועלין בו, מה שאין כן בשער העומד ליגזו מועלין בו, משום ש"כל העומד ליגזו כגזוז

דרבי מאיר סבר: ענבים העומדות ליבצר, **כבצורות דמיין!** ושוב לא חשיבי כמחוברים לקרקע, אלא כמטלטלין הם, ונשבעין עליהם.

ורבנן סברי: ענבים העומדות ליבצר, **לאו כבצורות דמיין!** וכיון שמחוברים הם לקרקע, דינם כקרקע, ואין נשבעים עליהם.

נמצא, שמחלוקת תנא קמא ורבן שמעון בן גמליאל בשער העומד ליגזז, היינו מחלוקת חכמים ורבי מאיר.

ודחינן: **אפילו תימא רבי מאיר**, יכול אתה לומר שהתנא הסובר "שער העומד ליגזז לאו כגזוז דמי", רבי מאיר הוא, למרות שהוא סובר ש"ענבים העומדות ליבצר כבצורות דמיין".

כי **עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם**, שהענבים העומדים להבצר כבצורות דמי, **אלא בענבים**, כי היות שהגיע זמנם להבצר, הרי כל כמה דקיימין [כל עוד הם ממשיכים להיות קיימים על העץ] ואינם נבצרים, **מיבחש בחישי** [נעשים הענבים כחוששים], ומתקלקלים, ולכן מעתה הם נחשבים כמי שנבצרו, שהרי החיבור לעץ הוא רע להם.

אבל הכא בשער, יודה רבי מאיר שאינו כגזוז, כי אף שהשיער עומד ליגזז, מכל מקום, **כל כמה דקאי**, כל עוד עומד השיער בראש העבר ואינו נגזז, הרי **אשבוחי משבח** [ממשיך הוא להשביח], ונמצא שעדיין צריך הוא לחיבורו, ולפיכך דין השיער הוא כדין העבר עצמו שהוא נחשב כקרקע.

וכאן שבה הגמרא לדברי רב חייא בר אבין

משמיה דרב, שהמפקיר עבדו יצא לחירות, וצריך גט שחרור.

כי פליק כאשר עלה רבי חייא בר יוסף מבבל לארץ ישראל, **אמר להאי שמעתא דרב** [חזר על שמועתו של רב] קמיה לפניו דרבי יוחנן. **אמר ליה רבי יוחנן:** וכי אמר רב הכי [היתכן שאמר רב כן]!?

ותמהינן: **וכי הוא** — רבי יוחנן עצמו — **לא אמר** אף הוא **ככי**, עד שהוא תמה על רב שאמר כן!?

והאמר **עולא**, **אמר רבי יוחנן:** המפקיר עבדו יצא לחירות, ועדיין צריך הוא גט שחרור, והיינו כדברי רב.

ומשנינן: לא תמה רבי יוחנן "היתכן שאמר רב כן"!

אלא **ככי קאמר ליה רבי יוחנן** לרב חייא בר יוסף: האמנם **אמר רב כותי** [כמותי]!?

ואיבא דאמרי: רבי חייא בר יוסף אמר לרבי יוחנן רק את החלק הראשון בדברי רב, "המפקיר עבדו יצא לחירות", ולא **סיימיה קמיה** [לא סיימו את המשפט בפניו], ש"צריך גט שחרור".

ועל כך תמה רבי יוחנן **ואמר ליה:** וכי לא **אמר רב**, שהוא צריך גט שחרור!?

ורבי יוחנן **לטעמיה** [לשיטתו], **דאמר עולא**, **אמר רבי יוחנן:** המפקיר עבדו יצא לחירות, וצריך גט שחרור.

גופא: אמר **עולא** אמר רבי יוחנן: המפקיר עבדו יצא לחירות, וצריך גט שחרור.

איתיביה רבי אבא לעולא (5) מהא דתניא:

5. ב"פני יהושע" ובחידושי חת"ם סופר דקדוקו, שקושיית הגמרא אינה אלא לעולא בשם רבי

והשתא תיקשי לרבי יוחנן: וכי מי כתב גט שחרור לאלו?! כלומר: משמע לגמרא דהא דקתני – בין לחכמים ובין לאבא שאול – "קנו עצמן בני חורין", היינו שיצאו לחירות לגמרי ומותרים בבת ישראל, והניחא למאן דאמר "המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור", אבל לרבי יוחנן, תיקשי! (7)

אמר עולא על רבי אבא: דמי האי מדרבנן [דומה תלמיד חכם זה], כדלא גמרי אנשי שמעתא [כבני אדם שלא למדו מעודם]. כלומר: קושיא מעיקרא ליתא, ואין בדבריו כלום.

ומפרשינן: ומעמא מאי לא קשה מידי?

אמר רב נחמן: כי קסבר עולא שעבדו דגר לאחר מיתתו, הרי הוא כי אשתו, ומשום גזירה שוה "לה לה" מאשה. מה אשתו, משתלחה בלא גט לאחר מיתתו, שמיתת

גר שמת, ולא הניח אחריו יורשים, ובזבזו [ובזזו, לשון ביזה] ישראל את נכסיו, שהרי נכסי הגר שמת ואין לו יורשים הפקר הן, וכל הקודם זכה בהן.

והיו בהן בנכסים אלו עבדים, הרי שבין אם היו הם עבדים גדולים, ובין אם היו הם עבדים קטנים, קנו הם את עצמן מיד במיתת רבם, ונעשו בני חורין! ושוב אין שום אדם יכול לזכות בהם, לפי שכבר קדמה זכייתם בעצמם.

אבא שאול אומר: גדולים אכן קנו את עצמן, להיות בני חורין.

אבל עבדים קטנים, כל המחזיק בהן אפילו לאחר זמן זכה בהן, ומשתעבדים הם לו לעבדים. שהרי קטנים אינם בני זכיה, ואין להם יד לזכות בעצמם. (6)

בהמשך הסוגיא.

7. א. קושיית הגמרא נתבארה על פי רש"י, וכן נראה מתוספות ד"ה וכי בביאור קושיית הגמרא, וכן מבואר ברשב"א בד"ה דאמימר, וכתב שם הרשב"א דהוה מצי הגמרא לתרוצי שצריכים הם גט שחרור ואין להם תקנה [כי מי ישחררם], אלא דהוה משמע ליה דבני חורין גמורין הן, מדלא קתני "יצאו לחירות".

ב. לעיל בהערה 6 נתבאר, ששיטת הרשב"א והתוספות היא, שאף חכמים מודים שאין לקטנים יד לזכות בהם, ולפי זה כבר נתבאר שם שצריך ביאור אם כן במה נחלקו חכמים על אבא שאול ומה טעמם שאף הקטנים קנו עצמם בני חורין.

וכתב על זה הרשב"א בד"ה גר שמת [וכן הוא בתוספות בד"ה וכי, בקיצור], שלפי דעת

יוחנן, ולא על רב שאף הוא סובר כרבי יוחנן, וראה מה שביארו שם.

6. לשון רש"י הוא: "אבא שאול אומר: קטנים אין להם יד לזכות בעצמן", ומשמע קצת מלשונו, שדין זה עצמו הוא חידוש של אבא שאול, אבל חכמים סוברים שיש להם יד לזכות בעצמן; וכן כתב רבינו קרשק"ש לפי מה דסברה הגמרא כאן בקושייתה.

אבל ברשב"א מבואר, שאף חכמים מודים שאין להם יד לזכות בעצמם, וכן משמע ל"פני יהושע" מלשון התוספות בד"ה קטנים, והכריח כן מכח סוגיית הגמרא בהמשך, ויתבארו דבריו בהערות בהמשך הסוגיא.

ואם תאמר: היות ואף חכמים מודים שאין להם יד לזכות בעצמם, אם כן למה נחלקו חכמים על אבא שאול! דבר זה יתבאר בהערות

הבעל מתירתה, אף עבדיו משתלחים לאחר מותו בלא גט שחרור.⁽⁸⁾ ומקשינן: אי הכי — שאתה מדמה עבד אחר מיתת רבו, לאשה אחר מיתת בעלה —

אפילו ישראל שיש לו יורשים נמי יצאו עבדיו לחירות במיתת רבם, כשם שאשתו יוצאת בלא גט במיתתו, ולא יפלו לירושה לפני בניו!⁽⁹⁾

8. תוספת ביאור:

כתב הרשב"א בביאור מחלוקתם של חכמים ואבא שאול לפי תירוץ הגמרא, [והיינו משום שהוקשה לו, הרי חכמים אף הם מודים שאין לו יד לזכות בעצמו, וכפי שנתבאר בהערה 6]:

חכמים סוברים: מה אשתו בין גדולה בין קטנה משתלחת במיתת הבעל בלא גט, אף עבדיו בין גדולים בין קטנים משתלחים במיתת האדון בלא גט.

ואילו אבא שאול סובר: מה אשתו שאין עליה אלא איסורא משתלחת במיתת הבעל בלא גט, אף בעבד פקע איסורא במיתתו, והיינו דוקא עבדים גדולים שלא נשאר עליהם לאחר מיתת האדון אלא האיסור שעליהם ולא ממון, שהרי יש להם יד לזכות בעצמן; אבל קטנים שנשאר עליהם ממון, שהרי אין להם יד לזכות בעצמן, אין אלו משתלחים במיתת האדון בלי גט.

ב. בפשוטו היה נראה, דלפי מה דמשמע קצת מלשון רש"י בד"ה אבא שאול, שחכמים סוברים שיש לקטנים יד לזכות בעצמן, שוב אין אנו צריכים לכל זה, ואדרבה כולם סוברים שמיתת האדון אינה מפקעת אלא את האיסור [כי בזה לא נחלקו חכמים על אבא שאול], ולכן דין הקטנים תלוי אם יש להם יד לזכות בעצמן, או שאין להם יד לזכות בעצמן; ואולם בהערה 9 יתבאר, שבהכרח כולם מודים לביאור זה.

9. הנה לפי שיטת הרשב"א שטעמם של חכמים הוא משום שהם סוברים שאף קנין הממון נפקע במיתת האדון, אם כן ניחא קושיית הגמרא, דלשיטת חכמים יצא כל עבד לחירות במיתת רבו; אבל לפי מה שנתבאר

הסובר "המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור", ומשום שכל עבד שאין רשות רבו עליו אינו קרוי עבד — וכסברת הגמרא בקושייתה — מבוארת סברת חכמים, ומשום שאף כי לא זכה בעצמו, "מכל מקום מכיון שמת הגר אין רשות אדון עליהם, ומיד לא נקראו עבדים ואין צריכים גט שחרור", פירושו, שאי אפשר לזכות בהם אלא אם כן שם עבד עליהם כי אז חשוכים הם כחפץ ממוני שכל הקודם בהם זכה בהם, ושם זה אינו פוקע במיתת האדון כל שאין לו יד לזכות בעצמו ולכן סובר אבא שאול שכל הקודם בהם זכה בהם, אבל לדעת חכמים פקע מהם שם עבד היות ואין רשות לרבו עליו, ושוב אינם חפץ ממוני שאפשר לזכות בו; ואילו אבא שאול סובר, שעדיין מיקרי רשות רבו עליו, ראה בדברי הרשב"א ובדברי התוספות הביאור בזה.

ג. והנה לכאורה היה נראה, שלפי מה שביארו הרשב"א והתוספות את סברת חכמים לפי דעת הסובר "המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור", אם כן יש לפרש את קושיית הגמרא, שאינה משום שמשמע לגמרא שמוותרים הם בבת חורין, אלא שזה גופא הוקשה לגמרא: אם תמצוי לומר כרבי יוחנן שאינו דורש "עבד איש", אם כן מה הוא טעצם של חכמים בעבדים קטנים, "וכי מי כתב גט שחרור לאלו"; אבל כבר נתבאר שברשב"א בד"ה דאמימר וכן משמע לשון התוספות בד"ה וכי, מבואר שקושיית הגמרא היא כפי שפירשה רש"י, דמשמע לגמרא שמוותרים הם בבת חורין, וצריך תלמוד.

ואחר כך מת, אותו העבד אין לו תקנה. כי מאחר שהפקירו פקע קנין הממוץ שבו, וקנין איסור בלבד היה לו לרבו בו, וקנין האיסור גרידא אינו עובר בירושה לבנים, לפי שאין דין ירושה אלא בממוץ. הלכך, אין לו מי שיתירנו בגט שחרור.⁽¹⁰⁾

ומסקינן: אכן, הא מימרא דאמימר, קשיא!

אמר רבי יעקב בר אידי, אמר רבי יהושע בן לוי: הלכה כאבא שאול בעבדי גר שמת, שהגדולים קנו עצמן בני חורין, ואילו הקטנים, כל המחזיק בהן זכה בהן.

אמר שאל ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי:

ומשינין: הרי אמר קרא בעבד כנעני "והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה". וגילתה לנו תורה שהבנים יורשים את העבד מאביהם.

אבל עבדו של גר, שלא גילתה בו התורה כלום, הרי הוא כאשתו, ואין צריך גט שחרור.

ואכתי מקשינן: אי הכי, ישראל המפקיר את עבדו, ואחר כך מת, נמי לא יזדקק לגט שחרור — כאשתו!?! שהרי עבד זה אינו נכלל בקרא ד"והתנחלתם אותם", שהרי כבר מת האב, והבנים לא זכו בו מעולם.

אלמה [למה] אמר אמרימר: המפקיר עבדו

אף גדולים דהוו איסורא ולא ממונא, אבל קטנים דממונא הם לא".

הרי מבואר, שאף כי בהוה אמינא סובר רבינו קרשק"ש כאשר נראה מרש"י, מכל מקום לפי תירוץ הגמרא מודים כולם שאין להם יד לזכות בעצמן, אלא שנחלקו ביציאה שעל ידי מיתת האדון, אם מועלת היא גם לממוץ; ובודאי מסתבר שאף שיטת רש"י כן, ולא כתב רש"י לעיל שאבא שאול הוא הסובר כן, אלא לפי ההוה אמינא של הגמרא. [ומיהו לא נתבאר, היכן מרומז בדברי הגמרא שדבר זה חלוק בין ההוה אמינא למסקנא, ומה ענין זה לקושיית הגמרא ותירוצה, וצריך תלמוד; וראה עוד בדברי החת"ם סופר ביאור בסוגיא החמורה הלזו, כלשון החת"ם סופר].

10. א. תמהו התוספות על אשר משמע מלשון הגמרא שאין קושיא זו אלא לרבי יוחנן [ועל פי מה שחידשה הגמרא לרמות עבד לאשה לאחר מיתה], ואילו לדעת הסובר: המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור — לא קשה; וזה

בהערה 6 לפי פשטות משמעות לשון רש"י, שיסוד מחלוקת חכמים ואבא שאול היא, אם יש לקטנים יד לזכות בעצמם, ונתבאר שם שלפי זה כולם מודים שאין נפקע אלא קנין האיסור וכדסבירא ליה לאבא שאול; אם כן צריך ביאור מה הקשתה הגמרא, והרי קנין ממוץ אינו פוקע במיתת האדון [ואין לומר שקושיית הגמרא היתה שייפקע קנין האיסור ולא הממוץ, שאם כן אין מובן תירוץ הגמרא מ"והתנחלתם"].

ואולם לרבינו קרשק"ש שיטה מחודשת בזה, שכתב בקושיית הגמרא לעיל שהקשתה על רבי יוחנן מברייתא זו: "והשתא קא סלקא דעתיה דמקשה, דטעמא דקטנים [לפי חכמים] משום דיש להם יד לזכות בגופן, דאף על פי שאין להם יד בעלמא, בכי הא אית להו יד; ואסיקנא דטעמא משום דעבדיו כאשתו, מה אשתו משתלחת בלא גט, כלומר: בין גדולה בין קטנה הוא הדין לעבדיו נמי בין גדולים בין קטנים דילפינן "לה לה מאשה" כדאיתא לקמן בשמעתין, ואבא שאול סבר דוקא גדולים אבל קטנים לא, משום דמה אשה איסורא ולא ממונא,